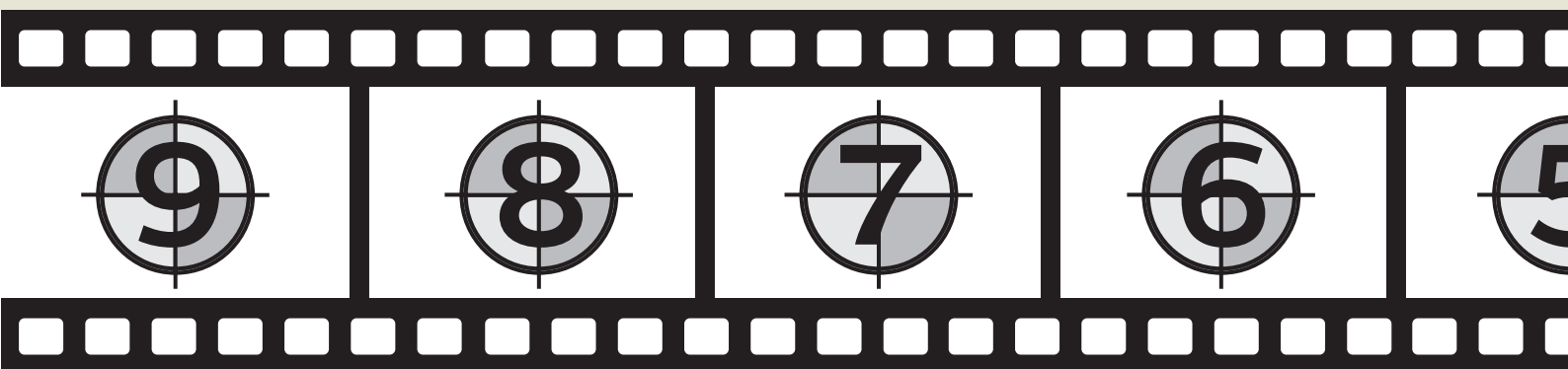

Levende billeder

som brugskunst

Der var en sognepræst, som havde fået nogle temmelig aggressive og dominerende typer i konfirmandflokket. Hun ville derfor vise den engelske kortfilm Arcadia for holdet i håb om, at den kunne sætte noget konstruktivt i gang. Det er en film, som i et dynamisk filmsprog vender op og ned på vore traditionelle omgangsformer. Den virker - forhåbentlig - bevidstgørende om vold og aggressivitet. Jeg véd ikke, hvordan eksperimentet gik, men jeg kan ikke indvende noget imod sådan en næsten mentalhygiejnisk brug af film. Det var nu engang brugs-situationen i det tilfælde, og sådan kommer det an på så meget, hvad den ene eller den anden film kan 'bruges til'. Derfor må underviseren eller lederen altid se filmene på forhånd og vurdere, om den ene eller den anden passer til den pågældende brugssituation.

Arcadia er med i den bunke film, som Det danske Film-institut (DFI) og Bibliotekscentralen (DBC) stiller til rådighed for skole- og undervisningsbrug, også i kirken, så de kan vises ganske legalt. Masser af de film, f.eks. nye spillefilm, vi kunne have lyst til at vise, kan ikke vises legalt. De danske filmudlejeres politik er desværre meget

restriktiv, og den politik fremmer unægtelig mørkets gerninger, men her skal jeg nok holde mig på legal grund.

Tema: Døden

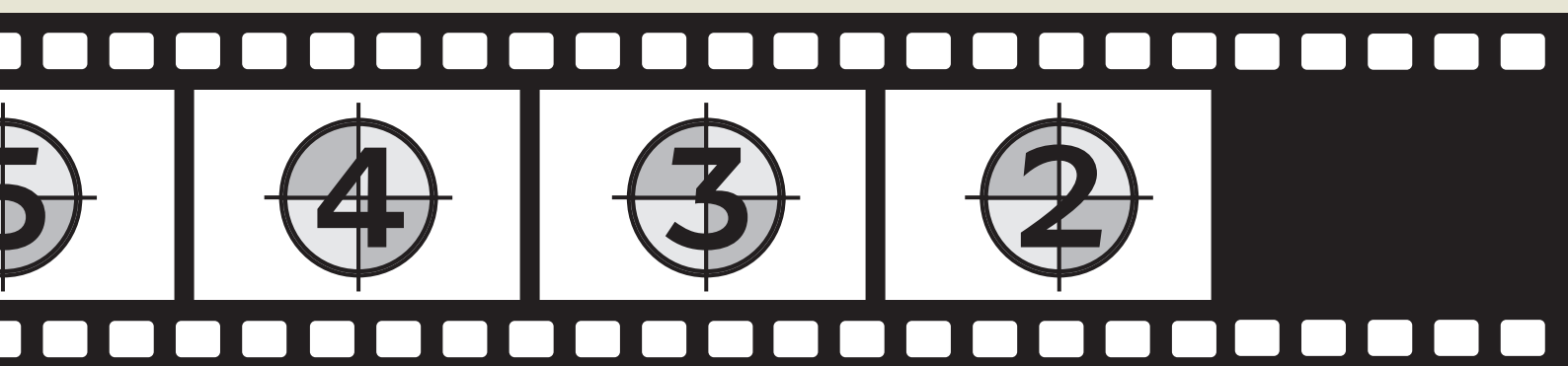
TV 2-dokumentarfilmen En mur af tavshed sætter på en fin måde fokus på nogle teenage-børn, som mistede én af deres forældre pga. dødsfald, og på den mur af tavshed, de mødte hos kammerater, lærere og andre voksne. I filmen ser man, hvordan samtale-terapi kan nedbryde den mur. Tilsvarende kan man ved at vise filmen få en samtale i gang om det tunge emne, og man kan tage nogle fiktionsfilm som alternativ eller supplement.

Drengen, der gik baglæns er en kortfilm om drengen Andreas, der mister sin storebror Mikkel ved en trafikulykke. Filmens titel hentyder til, at Andreas vender tilbage til familiens tidligere hus og møder sin bror(s genfærd), men bedst er måske beskrivelsen af den varme og uborgerlige familie, hvor også faderen rammes hårdt af tabet. Her tematiserer filmen, at barnet ikke er alene om at sørge og savne, og at det er 'OK' at gøre det.

Den 10-årige titel-person i Anton mistede sin far som 5-årig. Faderen var jagerpilot, og i en baggårdsgarage begynder Anton at bygge sit eget fly for at kunne flyve op til faderen i himlen. Anton har et uvirkeligt forhold til døden, og hans mangelfulde erkendelse kan slå ud i vrede og aggression. Samtidig bliver han drillet og moppet af skolekammerater, og moderen vil gerne videre med sit liv og evt. en ny partner, så Anton har det ikke let. Han har et fristed på lossepladsen, hvor han taler godt med en bulldozerfører, og en oplevelse på flyvestation Skrydstrup bringer Anton nærmere flyvningens virkelighed. Det kan diskuteres om det, der bringer Anton videre, er en forståelse af døden eller

“Vi skal turde elske, og det gør Maria til sidst, hvor hun erklærer moderen sin kærlighed, selv om hun risikerer ikke at få noget igen,” konkluderer filmens instruktør Torun Lian. Hun har lavet filmen efter egen roman, der i 1995 fik den nordiske børnebogspris, og som på dansk er udkommet under titlen Maria langt borte.

Alle kender salmen “Altid frejdig, når du går” (DDS nr. 784) og verselinjerne “Kæmp for alt, hvad du har kært, dø, om så det gælder”. Lad os ikke forhærdes af, at salmen måske er overforbrugt, men lad os tage samtalen om, hvad det er i livet, som det eventuelt er værd at dø for. I den situation kan den franske film Vi ses igen bruges. For danske børn er krig oftest noget, de ser på

det nye venskab med en pige, kaldet S.D., som af andre grunde også har det svært.

Den norske film Kun skyer bevæger stjernerne handler grundlæggende om kærlighed, men udgangspunktet er den 11-årige Maria, der mister sin lillebror, som dør af en kræftsygdom. Faderen kæmper med sin sorg og med hverdagens problemer.

Moderen traumatiseres og bliver depressiv. Maria misforstår moderens tilbagetrukkenhed som manglende kærlighed til hende og såres dybt heraf. Maria lider altså et dobbelt tab. I sommerferien forlader Maria Oslo og besøger bedsteforældrene i Bergen, hvor hun også møder den jævnaldrende, spøjse Jacob. Der udvikler sig ad snirklede veje et venskab, hvorved Maria genvinder livsmodet.

tv, men de kan også møde flygtninge og andre, som selv har oplevet krigshandlinger. Vi ses igen skildrer nogle drenge på en katolsk kostskole i det besatte Frankrig under Anden Verdenskrig – én af dem er i virkeligheden jøde. Krigens virkelighed sætter børnene på prøve, og filmen tematiserer, hvad der er de højeste værdier i livet.

Det er vigtigt at få sat billeder og ord på følelserne,

men det konstruktive ligger ikke i kvantiteten. Mange ord og mediernes billedstrøm kan devaluere døden. Det vil sikkert ikke være svært – og slet ikke for drenge på et konfirmandhold – at give eksempler på moderne actionfilm eller computerspil, hvor den enkeltes persons død ikke betyder ret meget, og måske kan man så få en drøftelse om, hvor forskellige film/medier kan være.

”
Hvad enten filmene er ‘store’ eller
‘interessante’, skal de ikke kun ses:
De skal bearbejdes

Tema: Jesus

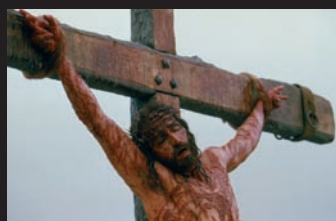
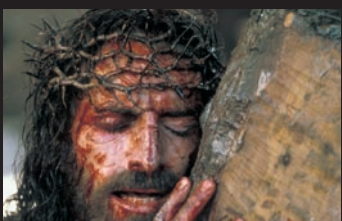
At Jesus betyder noget for mennesker kan – måske ikke mindst for børn og unge – med fordel belyses med en blanding af humor, uhøjtidelighed og alvor, sådan som det sker i Den fjerde vismand, en eventyrlig historie om den forsinkede vismand, der ligesom de tre kendte søger efter Jesusbarnet. Det er broget og frodig historiefortælling med adskillige gode scener, som kan sætte samtalen i gang, og som viser hen til konkrete bibelske beretninger.

Gør gerne opmærksom på, at mennesker – herunder billedkunstnere - gennem tiden har haft de mest for-

tuationen som komisk? Har bilistens måde at tænke og opføre sig på noget at gøre med hans syn på Jesus?

The passion of The Christ

Mel Gibsons opsigtsvækkende film *The Passion Of The Christ* stiller høje krav, inden den overhovedet vises og diskuteres. Hvem kan vi vise filmen for, så der kommer noget konstruktivt ud af det? Filmens udpenslede voldsskildring har fået mange tilskuere til at 'stå af' og har altså spærret for interessen. Det har jeg megen forståelse for. Men for dem, der kan se filmen igennem på dens egne præmisser, er der nok at diskutere bagef-

The End

The Passion Of The Christ © Angel Film/RPC

skellige opfattelser af Jesus selv, sådan som afdøde Per Jensens klassiske kortfilm *Jesu* mange ansigter helt præcist eksemplificerer. Denne film kan også være baggrund for at gå i lag med spillefilm, hvor opfattelsen af Jesus er kontroversiel.

I den fransk-canadiske Jesus fra Montreal foregår diskussionen i filmen selv – og fortsætter ganske naturligt hos os, der ser filmen. Hvilke forskellige Jesussyn er det, filmen

sætter op mod hinanden? Hvilke konsekvenser har et Jesus-engagement? Og hvorfor er der nogen, som er fuldstændig ligeglade med ham Jesus og opfatter ham som en uvirkelig figur? Med det sidste synspunkt tænker jeg på Ernst & Lyset. Den meget karakteristiske aktuelle form for dansk filmhumor gør, at filmen går rent ind hos børn og unge, men stiller store krav til en leder eller en underviser med hensyn til at formulere de nødvendige opklarende spørgsmål. Hvorfor opfatter vi si-

ter. Voldsskildringen må forstås på baggrund af, at vi nutidsmennesker har fortrængt, at Guds søn – ganske historisk, fysisk og personligt – virkelig led og virkelig døde, og at det skete ved hjælp af et autentisk og

forfærdende torturinstrument. Gibson sætter en vigtig modsætning på spil her mellem på den ene side det historiske og det personlige (forstået som det virkelige) og på den anden side det abstrakte og det

fjerne (forstået som det uvirkelige). Men så må vi også diskutere Gibsons forhold til det autentiske, det historiske og det bibelske. Hvad betyder filmens sprogbrug for tilskuernes oplevelse af autencitet? Hvordan virker filmens udpensling af vold og lidelse? Hvor går filmen – trods hensigter om det modsatte – uden for det historiske og bibelske grundlag? Og hvorfor? Svaret på det sidste spørgsmål er, at Gibson – som alle andre – har et særligt syn, en særlig vinkel, på historien om Jesus Kristus. Det kan ikke være anderledes, og dermed kan

”
Det er vigtigt at få sat billeder og ord
på følelserne, men det konstruktive
ligger ikke i kvantiteten

vi også drøfte filmens eksplicite motiv-forbindelse (blodet og svededugen) til den romersk-katolske nadver- og Kristusforståelse.

Mindre interessant er efter min mening anklagen mod Mel Gibsons film for at være antijødisk, men har man tid, kan man tage den debat med og spørge: Hvor er det, filmen skildrer jøder på en utilstedelig, 'ukorrekt' måde? Er der noget i filmen om jøderne, som kunne fjernes? Hvorfor fremkommer der overhovedet en sådan anklage mod filmen?

af' og finder symbolikken alt for 'langt ude', men for andre kan det være en spændende øvelse at tjekke, hvor langt symbolikken går – så at sige at revidere 'regnskab' mellem film og Bibel.

Der er forskel på film. Der er en særlig glæde ved de 'store' film, som både kunstnerisk og menneskeligt er værdifulde – film, som vil os noget i hjertets dyb – uanset genre, men visse andre film er 'interessante' og 'brugbare', selv om de ikke er vellykkede. Eric Tills Luther er f.eks. ikke nogen fuldendt film, men den indeholder så mange gode enkelt-scener, at den giver stof til eftertanke og samtale og anledning til at søge alternativ indsigt. Mel Gibsons

The Matrix © Sandrew Metronome/RPC

The Matrix

The Passion Of The Christ kan i sit action- og voldspræg have lidt til fælles med The Matrix, men der er unægtelig den store forskel, at The Matrix ikke eksplicit hævder at henvise til Jesus Kristus. Det er ikke nogen hindring mod, at en film kan 'handle om' Jesus Kristus. Indirekte eller symbolsk 'tale' er naturligvis også en kunstnerisk mulighed, og kloge hoveder har 'oversat' nogle af personerne og situationerne i The Matrix til bibelske personer og situationer. Igen vil der være nogle tilskuere, som 'står

Christ er et andet eksempel. Således fortsætter film, hvor andre kunstarter slipper, for som Torun Lian sagde til dagbladet Aktuelt (Den evige sorg, 10. december 1999): "Vi har i kunsten beskæftiget os med de essentielle emner liv, død og kærlighed siden de græske tragedier. Det går aldrig af mode". Hvad enten filmene er 'store' eller 'interessante', skal de ikke kun ses: De skal bearbejdes.

God arbejdslyst!

nyt udseende nye muligheder

ny hjemmeside

Klik forbi www.kirken-underviser.dk

Filmliste

Anton, 80 min., 1996, instr. Aage Rais,
DFI, <http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/anton/>

Arcadia, 12 min., 1988, instr. Paul Bamorough,
DFI, <http://www.dfi.dk/sitemod/moduler/katalog/filmside.asp?pid=8670&filmid=13086>
http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/livsvaerdier/1_8.htm

Den fjerde vismand, 73 min., 1985, instr. Michael Ray Rhodes,
Felix, <http://www.skole-kirke.dk/film/vismand/default.htm>
<http://www.christiananswers.net/spotlight/movies/pre2000/rvu-fourthwiseman.html>

Drengen, der gik baglæns, 37 min., 1994, instr. Thomas Vinterberg,
DFI, <http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/drengendergik/>
<http://www.ekkofilm.dk/filmiskolen.asp?table=filmiskolen&nid=2&id=38>
[http://www.jcvu.dk/it-medier/1Videofilm/Analyse/Novellefilm\(Sk%E5\)/Novellefilm.htm](http://www.jcvu.dk/it-medier/1Videofilm/Analyse/Novellefilm(Sk%E5)/Novellefilm.htm)

En mur af tavshed, 42 min., 1999, instr. Klaus Birch,
DFI, <http://www.dfi.dk/sitemod/moduler/katalog/filmside.asp?pid=8670&filmid=12856>

Ernst & Lyset, 13 min., 1996, instr. Anders Thomas Jensen,
RPC, <http://www.skole-kirke.dk/film/ernst/default.htm>

Jesu mange ansigter, 14 min., 1977, instr. Per Jensen,
RPC, <http://www.skole-kirke.dk/film/H-N.htm#j>

Jesus fra Montréal, 119 min., 1989, instr. Denys Arcand,
RPC, <http://www.skole-kirke.dk/film/H-N.htm>
<http://www.err.dk/materialesamling/#test6>

Kun skyer bevæger stjernerne, 96 min., 1998, instr. Torun Lian, dansk tale, Amtscentret
<http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/kunskyerne/>
<http://www.tegneseriemuseet.dk/Filmfest2000/Film%202000/film13.htm>
<http://www.skole-biblioteket.ffw.dk/idebank/bladet/blad2000/nr1/001film.htm>

The Matrix, 136 min., 1999, instr. Andy & Larry Wachowsky,
RPC, <http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/matrix/>
<http://www.fusr.dk/projekter/matrix/matrix.htm>
<http://www.skole-kirke.dk/film/matrix/default.htm>

The Passion Of The Christ, 126 min., 2004, instr. Mel Gibson,
RPC, http://www.rpc.dk/res_title.asp?txttitel=The+Passion&Submit3.x=31&Submit3.y=3
<http://www.kirkeofilm.dk/Nyhedsbreve/Passion-studie.pdf>

Vi ses igen, 101 min., 1987, instr. Louis Malle,
DFI, <http://www.dfi.dk/dfi/undervisning/visesigen/>

Hjemmesider

Danmarks Kirkelige Mediecenter (DKM)
<http://www.dkmedie.dk/page.php>

Bibliotekscentralen (DBC)
<http://netbutik.dbc.dk/epages/DBCDrift1.storefront>

Det Danske Filminstitut (DFI)
<http://www.dfi.dk/sitemod/moduler/katalog/index.asp?pid=8630>
<http://www.dfi.dk/sitemod/moduler/index.asp?pid=1190>

Felix Film
<http://www.felixfilm.dk/felix.php>

Folkekirkens Skoletjeneste i Randers
<http://www.fusr.dk/materialer.htm>

Kirke og Film (- med yderligere links)
<http://www.kirkeofilm.dk/Film-tip.htm>

Religionspædagogisk Center (RPC)
http://www.rpc.dk/res_news.asp

SF-Film
<http://www.sf-film.dk/undervisning/>

Skole-kirke-samarbejde på nettet
<http://www.skole-kirke.dk/film/default.htm>